

Jaren wachten op een uitspraak van de rechter

Mr M.H. Bressers

Wie in Spanje rechter wil worden heeft het niet makkelijk. De opleiding staat algemeen bekend als zeer zwaar, met name vanwege de kolossale hoeveelheid wetteksten die uit het hoofd moeten worden geleerd. Overigens een tamelijk zinloze exercitie als men bedenkt dat er geen land is waar wetten zo vaak wijzigen als in Spanje. Maar wie eenmaal de felbegeerde rechterstitel heeft behaald, hoeft voor zijn positie niet meer te vrezen. Vooral de oudere Spaanse rechters die de boel niet meer zo goed op een rijtje hebben, kunnen hierover meepraten. Een rechter die bij herhaling absurde vonnissen wijst of exorbitante achterstanden laat ontstaan (en u kunt van mij aannemen dat achterstanden in Spanje niet snel buitensporig zijn), kan klachten verwachten van advocaten en sancties van de Algemene Raad voor de Rechterlijke Macht. Het optreden tegen rechters leidt echter in de prak-

tijk maar zelden tot effectieve maatregelen.

Het probleem is dat er voor rechters geen verplichte pensioenleeftijd bestaat en dat het inkomen van de gemiddelde rechter voor 60% bestaat uit toeslagen, die na zijn pensionering komen te vervallen. Een rechter die met pensioen gaat zal dus zo'n 60% van zijn inkomsten zien wegvallen. Er zijn daarom maar weinig Spaanse rechters die op eigen initiatief de toga aan de wilgen willen hangen. De Spaanse rechtspraak staat al niet bekend om zijn snelheid en efficiency waarmee zaken worden afgedaan, maar sommige rechters maken er echt een potje van. Enkele schrijnende voorbeelden die recentelijk in Spanje in de publiciteit zijn geweest:

- Mevrouw Coro Cillán, rechter in het gerechtshof van de provincie Guipúzcoa (Baskenland), was in 1999 al berispt vanwege ontoelaatbare vertragingen in de behandeling van haar zaken maar ging twee jaar later opnieuw zwaar in de fout. In sommige zaken liet zij nadat de zitting had plaatsgevonden, meer dan drie jaar op zich wachten met het wijzen van het vonnis. In andere zaken schreef zij wel vonnissen maar 'vergat' deze toe te sturen aan haar collega's, zoals is voorgeschreven, of vond haar concept-vonnissen in het

geheel geen aansluiting bij de rechtsgronden die met haar collega-rechters waren besproken. Tegen Coro Cillán werd een paar jaar geleden definitieve ontzetting uit haar ambt geëist maar de Algemene Raad voor de Rechterlijke Macht vond de feiten daarvoor niet ernstig genoeg. Het gevolg is dat zij nog altijd als rechter actief is.

- De zaak van Ángel Falcón Dancausa, rechter in de strafkamer van de rechtbank te Guadalagara, is tekenend voor de laksheid waarmee tegen disfunctionerende rechters wordt opgetreden. Al sinds 1999 bestaan er duidelijke aanwijzingen dat Falcón lijdt aan een geestelijke stoornis, waarvoor hij -zo staat inmiddels vast- onder psychiatrische behandeling staat. De laatste jaren is hij vrijwel continu afwezig geweest. Het verzuim heeft geleid tot vertragingen van meer dan drie jaar in honderden zaken hetgeen hem al eerder kwam te staan op twee officiële waarschuwingen. Kort geleden zijn twee collega-rechters fulltime aangesteld om de door Falcón veroorzaakte achterstanden weg te werken. Falcón, die zelf zegt niets te mankeren, verschijnt af en toe nog op de rechtbank en neemt dan willekeurig wat dossiers mee naar huis. Heel soms leidt dat tot een vonnis van zijn hand, maar

meestal horen zijn medewerkers op de rechtbank er niets meer van en wordt besloten de zaken terug te halen ter voorkoming van nog meer klachten van advocaten en gedupeerde procespartijen. Eind 2007 besloot de Algemene Raad eindelijk dat de zaak rijp was voor een verplichte pensionering. In dat kader dient de Raad Falcón te horen, maar is daarin tot op heden niet geslaagd. Het is namelijk al maanden onbekend waar rechter Falcón Dancausa zich bevindt.

- Waarschijnlijk het meest schrijnende geval van onder de maat presterende rechters dateert uit begin jaren negentig en betrof de Catalaanse rechter José Miquel Lopez, waarvan iedereen die in die periode met hem te maken had eigenlijk direct door had dat hij moest lijden aan een ernstig psychisch gebrek. Toch duurde het jaren voordat de rechter uiteindelijk in 1994 door de Algemene Raad voor de Rechterlijke Macht wegens 'ernstige ziekte' uit zijn functie werd ontheven. Een greep uit het repertoire van Lopez: hij veroordeelde eens een getuige in plaats van de verdachte; hij simuleerde een keer een hartaanval tijdens een zitting; en hij barstte

plotseling om onbekende reden in huilen uit terwijl hij een getuige aan het verhoren was. Daarnaast wijst Lopez vonnissen die in flagrante strijd zijn met de wet of met essentiële rechtsbeginselen. Zo is Lopez in staat een verdachte een straf op te leggen die hoger is dan door het Openbaar Ministerie gevorderd, of kan hij de voortzetting van de hechtenis bevelen van een persoon die hij kort daarvoor zelf heeft vrijgesproken.

Dit laatste incident was aanleiding voor een schorsing, welke uiteindelijk uitmondde in een definitieve ontzetting uit het ambt. Op het moment dat dat gebeurde en alle dossiers werden vrijgegeven, bleken er 100 zaken al jaren te wachten op een vonnis.

De chaos op de Spaanse rechtbanken staat op dit moment vol in de schijnwerpers naar aanleiding van de moord op en seksueel misbruik van een vijfjarig meisje in Huelva (Andalusië), dat lijkt te zijn omgebracht door een al eerder veroordeelde pedofiel. De man liep nog vrij rond omdat het gerechtshof te Sevilla er maar liefst 2,5 jaar over had gedaan om een vonnis te wijzen in een eerdere strafzaak (nota bene naar aanleiding van misbruik van zijn eigen

dochter). De rechter in kwestie, die inmiddels op het matje is geroepen, geeft de schuld aan de administratieve chaos en het slecht opgeleide personeel op de rechtbanken en heeft zijn collega's in den lande gewaarschuwd dat ieder van hen morgen hetzelfde kan overkomen.

Anno 2008 (april) liggen er op de Spaanse rechtbanken 1.481.476 vonnis te wachten op hun tenuitvoerlegging, waarvan 406.665 strafvonnissen. Er zijn meer goede redenen om uit de handen van de Spaanse justitie te blijven, maar de traagheid van de rechtbanken is er één van. Niet voor niets adviseer ik mijn cliënten hun zaken vooraf juridisch goed op poten te zetten om te voorkomen dat er geschillen ontstaan die aan Spaanse rechtbanken moeten worden voorgelegd. Als ergens geldt dat voorkomen beter is dan genezen, is het wel in Spanje.

Mr M.H. Bressers
Bressers Advocaten & Abogados S.L.
www.bressersadvocaten.com

www.fenedexpress.nl

Spanje, Juridische aspecten